

HAJDUFÖLD

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON. *sz sz sz sz* KIADJA A HAJDUMEGYEI FÖLDMIVES NÉPSZÖVETSÉG.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, VÁRMEGYEHÁZA. IDE KÜLDENDŐ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI ÜGYEIRE VONATKOZÓ MINDEN MEGKERESÉS. TELEFON: 503. ELŐFIZETÉSI ÁRA EGÉSZ ÉVRE 12 KOR. EGYES SZÁM 30 FILLÉR.

Megmozdult a föld . . .

Már-már azt hittük, hogy sohase fog megmozdulni. Túrte nyugodtan, közömbösen, hogy túrják-fúrják vérző testét; hogy „idegenek” telepedjenek meg rajta és tanyát verjenek a hátán, hogy azok rendelkezzenek róla, kiket azelőtt sohase látott. Az úlméklódó világ csak nézte: lehetséges ez? Hát olyan birkatermészetű a föld, hogy mindent eltűr?

És akkor valahonnan lenn a mélyből morajlás indult meg, előbb csak alig észrevehetően, szinte félénken, de azután mindig erőteljesebben és erősebben . . .

És mintha megmozdulna a föld is! . . .

A forradalom győzelmes lezajlása után és azóta is, nincs a napnak egyetlen órája sem, melyben ne szervezkednének az emberek. Minden osztály érzi, most van itt az ideje, hogy lerázza bilincseit, hogy megoldja a nyüggöt, amellyel ezideig tehetetlenségre volt ítélve és meg volt kötve.

Tudja meg mindenki, *ha most nem védi meg a maga érdekeit, akkor el fog rohanni fölötte az idő és azután már hiábavaló lesz a siránkozás és jajgatás.* Késő bánat!

Járok a nép között. Figyelő szemmel nézem a világ leggyönyörűbb népét: a magyar földművelőt és elborul a lelkem. Ott ülnek az elmaradt világ falusi bagolyváraiban, a gazdakörben pipázva, kábán és tehetetlenül a gazdák, komótosan és csöndben, mint az egri nagytemplomban a kanonokok, csak néha-néha hallatszák: haj! . . . haj! . . . csak néha bűg fel gyáva siránkozással

a panasz: bizony elhagyott bennünket mindenki . . . Kéne már valamit tenni! Nem mindenki hagyott el benneteket jó emberek, *magatok hagyátok el magatokat!*

És elmegyek a földművelő munkásnép közé is, a gazdakör csöndes, kihalt tájáról az elevenen nyüzsgő, vitatkozástól élénk népkörbe. A falakról Bocskay, Rákóczy, Kossuth arcképei csodálkozva nézik jó magyar népüket, idegen jelszavak röpöködnék a terhes, párás levegőben: kommunizmus! . . . bolsevizmus . . . nemzetköziség . . . stb. A kör elnöke rendszerint értelmes, higgadt munkás, ki csöndben, komoly arccal hallgatja végig a tüzesebbeket is.

Az asztalon a „Népszava”, a „Szabad Szó”, a „Vörös Ujság” azonban még nincs itt, amint-hogy nem ékesítik még a kör falát a kommunista apostolok arcképei sem, hogy tiltakozzanak ellene, miképpen kerülnek ők Bocskay, Rákóczy és Kossuth Lajos társaságába.

És végighallgatom panaszait és kifakadásait; gyönyörködöm benne, milyen szépen fejlődik ez a tanulatlan és tudatlan nép, milyen serényen iparkodik kirostálni elméjéből, a sok ocsúból, amit kiszórt a kommunista népszónok közibük, a tiszta búzát — és elborul a lelkem . . .

Istenem! mi lehetett volna ebből a népből, ha foglalkoztunk volna vele, ha megtanítottuk volna a szociális és demokratikus igazságokra, ha nem hagytuk volna parlagon, ha nem dobtuk volna vastag aranyláncos, prémes bundás agi-

Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár R. T.

Debreczen, Vargakert. Városi raktár Petőfi-tér sarkán, a nagyállomás mellett.

Vetőgépek, lógereblyék, ekék, boronák és gazdasági szekerek gyártása.

Magyar munkáskezek készítményei.

Gyári telefon 751.

Városi raktár telefonja 789.

tátorok karjai közé, kiknek egyike így kezdte a közelmúlt napokban népboldogító eszméinek fejtegetését: A nevem Spitz, de nem vagyok zsidó... Hintsünk hamut a fejünkre, sok hibának és bajnak bizony magunk vagyunk az okai.

De még most se késő! Mintha morajlana a föld... Amint elbeszélgetek velök, látom, hogy megfogant elméjükben az igazság, az a megdöntetlen igazság, hogy *vegye a földművelő nép a maga sorsát saját kezébe, védje meg érdekeit saját maga*, szervezkedjen egy táborba, tolja a maga szekerét és ne a másét, de *ne is engedje, hogy mások taszigálják az ő szekerét*: az igazság már megfogant elméjükben, csak nem hisznek még a félrevezetettek, a konokabbak, a makacskodók...

Menjünk ki hát közibük mi, akiket ismernek, akik nem hallgatunk el, ha jön a nagy számadás, akik erkölcsi és bécsületbeli kötelességünknek tartjuk, hogy be is váltsuk mindazt, amit megígérünk...

Dolgozzunk ernyedetlenül, fáradhatatlanul, nap-nap után, akár esik, akár fú, a rend biztosításán, a földműves demokrácia, a Földműves Népszövetség megteremtésén a Nép érdekében és kizárólag a szegény, elhagyatott, téves eszmék között hánykolódó nép érdekében... Ne nézzük most a kényelmet, munkára fel! A földművelő nép vár bennünket...

Spitz úr pedig hadd kávézzon nyugodtan illatos szivarját szíva valami elegáns kávéházban Budapesten...

Reitz János.

Átmeneti intézkedések a földbirtokreform megvalósításáig.

A nagybirtokok felosztása és a földműves nép kezére juttatása nem történhetik meg rövid idő alatt márcól-hónapra, hanem megállapítandó terv szerint, hogy a termelés folytonossága meg ne akadjon és a földek műveletlenül ne maradjanak és ezáltal az ország éhínségbe ne kerüljön. Mert azoknak, akik földhöz fognak jutni, legnagyobb részt még nincsenek meg a termeléshez szükséges eszközeik (igavonó állat, eke, szeker stb.) és ezen eszközökhöz az egész országban egyszerre nem lehet az új földbirtokosokat hozzájuttatni, hanem azok beszerzése hosszabb időt vesz igénybe.

Ezzel szemben számolni kell azzal, hogy a földműves nép, a véres harcból hazatért katonák türelmetlenül és erős akarattal kívánják az őket jogosan megillető és megígért földosztást.

Hogy tehát a földműves nép kívánsága ki legyen elégítve és a földek megművelése is biztosítva legyen, bizonyos átmeneti intézkedéseket kell tenni. Ezen átmeneti intézkedések csak úgy lehetségesek, ha a nagygazdák meghozzák az ügy érdekében kellő áldozataikat s viszont a földműves nép sem kér lehetlent.

Rásó István kormánybiztosunk kiváló szociális érzéssel felvetette az eszmét és azonnal a megvalósításhoz fogott ott, ahol a legsürgősebb az intézkedés, mert legnagyobb a földnélküliek

száma, — nevezetesen Balmazújvároson és Püspökladányban.

A terv az, hogy a nagybirtokosok birtokuknak vagy bérletüknek egy megfelelő részét, már most, már a tavasszal, átengedik a földműves népnek egy, vagy kétesztendei ideiglenes haszonbérbe, kifejezetten megállapítva, hogy ez csak egy átmeneti intézkedés a földbirtokok végleges felosztásáig.

A terv végrehajtásának néhány fontos részletkérdését szükséges megvitatni, hogy miként lehetne ezen kérdést jól megoldani.

Az első kérdés, hogy *kik* kapjanak így átmenetileg haszonbérben földet. Minthogy *csak átmeneti intézkedésről van szó*, melynek egyik célja a földek megművelésének biztosítása, itt szigorúbb mértékkel kell mérni, mint a végleges reformnál, mert különben bizonyos gazdaságok hirtelen teljesen felosztatnának és éppen ezért a földek jó része műveletlenül maradna. Legelső sorban azoknak kell földet bérbeadni, kiknek van igavonó jószáguk, vagy azt be tudják szerezni, ezeknek külön kellene táblákat kihalászni, elkülönítve azoktól, kiknek igavonó jószáguk nincs.

Hogy *mennyi földet* kapjanak az egyesek, az a helyi viszonyoktól függ és itt is szigorúbb mértékkel kell mérni, mint a végleges reformnál, mert az összes földek megművelése céljából bizo-

BÉKÉS LAJOS

kalap, fehérnemű és úridivat üzlete
Debreczen, Piacz-utca 46.
Városi és megyei telefonszám: 3-04.



Elsőrendű úriszabóság. Ujdonságok minden idényre. Uri fehérneműek saját műhelyemben készülnek.



nyos gazdaságoknak megszorított területtel *átmenetileg* fenn kell maradni.

Hogy *mennyi bérért* kapják a földművesek ezen földet? Annyiért, amennyit azért a jelenlegi bérlők fizetnek, vagyis a főbérleti összeg összesen befolyják. Azonban a földek különböző minősége szerint a rosszabb földért megfelelőleg kevesebb hasznobért kellene megállapítani, mint a jobbért és az osztzkodásnál nyilat húzni az egyes táblákra. A hasznobéri összegeket a kinek-kinek jutandó föld után a nép bizalmi embereinek előre össze kellene szedni, hogy mindenkinek a részesedése biztosíttassék, másrészt előre ki kellene kötni, hogy aki a sorshúzás útján neki jutandó földet megművelni nem akarja, az a befizetett hasznobért a társai javára elveszti.

Most jön a *megmunkálás* kérdése. Vetőmagról a kormánynak, illetve kormánybiztosságnak kell gondoskodni és pedig esetleg a nagy gazdaság részére visszahagyott vetőmagból, ha az kellő mennyiségben megvan, ha nincs, úgy ki kell utaltatni. A vetőmag árát szintén a bizalmi emberek kezébe kell lefizetni, azok, akik azt megfizetni nem tudnák, a termelésből elsősorban a vetőmagot lennének kötelesek visszaadni, vagy megfizetni. Hogy mely táblákba mik vetendők, azt a kormánykiküldöttnek kellene megállapítani a föld minősége, az elővetemény és rendelkezésre álló vetőmag figyelembe vételével.

A szántás-vetést azoknál, akiknek igaerejük nincs, sem azt semmiképen beszerezni nem tudják, elsősorban bérszántógépekkel kellene biztosítani. Ha ez nem sikerül, akkor a nagybirtokossal megállapítandó egyezség szerint kell azt ő vele elvégeztetni.

Az erre vonatkozó egyezségnek abból kell kiindulni, hogy a földek lehetőleg megműveltesenek, tehát a nagybirtokos igavonó jószágának csak megfelelő aránylagos részével munkáltatná a földműveseknek kiosztott földet, hogy lehetőleg kellő munkaerő maradjon a nagybirtokosnak megmaradt földek megművelésére is. Kézi erővel a megmunkálásnál a földműveseknek kell segítséget adni.

Ha a táblák itt az egyes földműveseknek szétosztatnának is, azoknak szántása, vetése nem történhetne parcellánként, hanem csak táblák szerint, mert így a munka gyorsabban, könnyeb-

ben, gazdaságosabban végezhető, annyival is inkább, mert a nagygazdaságok igavonó jószágai és gazdasági eszközei (eke, vetőgép, borona) nem alkalmas a kis parcellák szerint való művelésre. A szántás-vetés díja egyezségileg lenne megállapítva a gazda és a földművesek között. Az érdekelt földművesek a szántás-vetés díjáért kötelesek lennének a gazda megmaradt földjein a kapás növények részes megművelésére, valamint az aratás részes eszközlésére vállalkozni és a szántás-vetés, valamint esetleg vetőmag árát a részes művelésből nekik jutandó részből lennének kötelesek megfizetni.

Az itt előadottakra vonatkozó minden megállapodást a kormány kiküldöttjének közreműködésével kellene létrehozni és a kormány által felállítandó helyi községi bizottságnak kellene jóváhagyni, továbbá a munkálatokat és az egész termelést ellenőrizni.

Kétségtelen tehát, hogy itt bizonyos együttműködés és szervezkedésnek kell létrejönni egyrészt a földművesek között, másrészt a földművesek és a gazda között. És figyelmébe ajánljuk a földművelési miniszteriumnak, hogy ez módot adna hatósági kiküldött közreműködésével a magyar földműves nép egy részével megismertetni és megkedveltetni az *együttműködés, a szövetkezet óriási gazdasági előnyeit*.


Az itt kifejtett eljárás következtében a földművesek kellő mértékben hozzájutnának az egyesztendei megélhetésükhöz szükséges kenyérmagvakhoz, — továbbá vetőmaghoz és takarmányhoz, — úgy, hogy a következő gazdasági évben már lenne megfelelő kis alapjuk is az önálló kis gazdaság megteremtésére.

Nincs rend.

Szabadon járnak a gonosztevők.

Országos csapás ez, hogy nincs rend. Az, ami van, csak látszólagos. Soha annyi büntényt nem követtek el a hivatásos gonosztevők, mint most. Nem lehet a vonaton utazni, anélkül, hogy ne hallaná az ember: megint kizsebeltek valakit, vagy a podgyászát lopták el. Különösen a világítatlan, sötét vonatokon éjszaka. Eldorádója a robogó vonat az utazó zsebeseeknek és podgyász-toivajoknak.

Első debreczeni sapkagyár.

Hajduvármegye szállítója. Mindennemű katonai cikkek nagy raktára. Különböző szövetekben állandó nagy választék. 

Frank József és Testvére

:: katonai és polgári szabó üzlete ::
Debreczen, Piacz-u. 63. Telefon: 10-73.



Nem mai keletű ez a baj, így volt ez már a háború alatt is. Most csak növekedett a veszedelem a közbiztonság csökkenésével. A gonosztevők katonaruhát öltöttek és még mindig katonaruhában járnak, nem kis rémületére a közönségnek. Most sokkal több a gonosztevők száma, mert a forradalom első mámorában a politikai üldözöttekkel együtt kiszabadították a zsványok ezreit is.

Legnagyobb veszedelme a közbiztonságnak, hogy a katonaság mai napig sincs megszervezve. Ha itt-ott etartóztatnak is néhány gonosztevőt, ezer alkalma van a szökésre. Betegyet jelent, kórházba kerül, ott kipihen jól magát és szépen elsétál.

Így volt ez már a háború alatt is, azonban akkor nem szabad volt rendőri szaklapokban sem írni róla: tiltotta a cenzúra — hadiérdekből. Csak a pimaszul kiszínezett hőstettekről volt szabad írni, de a gáztettekről nem, pedig hogy mennyi volt a katonaruhát viselő gazemberek száma, mutatja az, hogy a háború harmadik évében mindenfelé fel kellett állítani a katonarendőrségeket. Ezek részben, ahol igazán rendőrileg szervezettek, be is váltak, de csak részben, mert hiszen rendőri szakképzés nélkül, vezénylés útján történt a katonarendőrségek megalakulása. Nem az arravalóságot, a rátermettséget tekintették, hanem kinek volt több protekciója, vagy mennyire rokkant el a háború alatt. A buta, osztrák katonai copf hibáit hamar észrevették a gazemberek és túltették magukat rajta. Hiszen csak igazolvány kellett!

Egész igazolványhamisító-gyárak alakultak, melyek százával-ezrével látták el a katonazsványokat hamis okmányokkal és ingyen használták a Máv. és a volt monarchia, nemkülönben az összes megszállott területek vasútvonalait. De lopni is könnyen lehetett igazolványt az utazó baka külső zubbonyzsebéből. Egészen új fajta alakult a vonaton utazó, katonaruhát viselő zsvá-

nyoknak: a — *noteszhúzó és a hátizsák-tolvaj!* Ezek a robogó vonatokon éltek, pihenő- és szórakozó helyeik a titkos bűntanyák voltak. Most is így van. Most nem is kell igazolvány a vasúti utazáshoz, csak azt kell mondania: Oroszországból jövök, vagy leszerelni megyek.

Még nagyobb baj, hogy rendkívül felületesen járnak el a bűnesetek nyomozásánál. De ennek meg van az elfogadható indoka: rendkívül sok a csendőrség és rendőrség munkája, nem ér reá tökéletes munkát végezni: örül, ha túlrad az ügyön. A katonát a csapattestéhez irányítják, ahol nem értenek a bűnügyi eljáráshoz, sok helyt még az egyszerű tényvázlat megszerkesztéséhez is alig. A tisztikar, tiszteletreméltó kivételekkel, nem érezte soha, hogy rendőri hivatást kell teljesítenie: azért tartja a katonaságot az ország. Az erkölcsi ítélőképességet is teljesen lerombolta a háború a katonában. Az ország határain kívül megszokta a katona a rablást, fosztogatást és lopást büntetlenül elkövetni, most *ugyanest gyakorolja idehaza.* Szörnyűség, mennyire hozzászokott a katona a dologtalansághoz is a háború alatt. Ez is a bűnözéshez vezet.

De a koronája a bajoknak, hogy meglazult teljesen a fegyelem és nincs tekintély. Ezen hirtelen nem is lehet segíteni, mert az új fegyelem — bizalmiférfiakkal és esküdtszékekkel — még nem alakult ki, pedig ehhez nagy idő kell. **Addig ez a fejvesztettség tönkreteszi teljesen a közbiztonságot és elvész az ország.**

Ezen a bajon mindenáron segíteni kell. El kell bocsátani a katonaság kötelékéből a megbízhatatlannak bizonyult, haszontalan elemeket, meg kell tiltani a katonaruhaviselést és csak válogatott, öntudatos, hivatásuk magaslatára emelkedni tudó, szorgalmas, jellemes emberre szabad adni a katonaruhát, kezébe a fegyvert, hogy megvédje a forradalom összes vívmányait.

De addig is meg kell szervezni minden községben és városban a polgárőrséget. **R. A.**

Hogy buktatták meg Barthát?

(Eredeti tudósítás a „Hajduföld“ részére.)

Olyan rohanvást torlódnak egymásra az események, hogy ember legyen, aki ma téjékozódni tud. Egyetlen fixpontja van a magyar politikának és ez *Károlyi* Mihály kormányelnök személye; körülötte forog, mint Nap körül a nagy bajból nagy bajba jutott Magyarország politikai világa. Minden becsületes embernek össze kell fogni az ő támogatására és támogatnia kell kormányát,

mert az ő személye az egyedüli biztosíték arra, hogy talán túléli ezt a tatárjárásnál, törökudlásnál, német elnyomatásnál is nagyobb veszedelmet Magyarország.

Két okból nagy a veszedelem: nincs végrehajtó hatalom és nincs tekintély. Nem is lesz addig, míg a nemzetgyűlés össze nem ül és alkotmányos többség nem áll a kormány mögött. Addig önző emberek és alatto-

Vitárius Sándor orvosi műkötszerész (specialista)

Debreczen, Piacz-u. 16. szám.

Alföldi Takarékpótlója. Telefonszám 10-14.



Készíti a jelenkor találmányaival tökéletesített legjobb mülábakat, műkezeket, járó és támaszgépeket, sérv- és haskötőket. **Hadirokkantaknak kedvezmény!**

mos intrikák áldozatául esik az ország érdeke. Hogy mik történnek *Károlyi* Mihály körül, fogalma sincs az ország közvéleményének, de itt az ideje, hogy hozzánk kezdjünk az előszobák és előcsarnokok tisztogatásához és megszabadítsuk a kormányt az utca jogosulatlan befolyásától, melynek legutóbb *Bartha* Albert hadügyminiszter esett áldozatul. Alig pár hete történt ez, de az ország talán már el is felejtette. Az újságok megírták a görögtüzes felvonulást, az erőszak sikeres rohamát. De nem úgy írták ám meg, ahogy történt.

Nagyon érdekes, nagyon jellemző, de egyúttal nagyon sajnálatos is. Az ország fájlahatja a történeteket, mert *Bartha* Albert hadügyminiszter volt az utolsó, aki értett a rendesináláshoz. *Bartha* izig-végig katona, gentleman és jó köztársasági ember volt. Ezt tudja róla *Károlyi* Mihály is, *Garami* Ernő is, a többi is. Azt is tudják, hogy merő hazugság, otromba rágalom volt a királypártiság beállítása. *Bartha* rendet akart teremteni: meg akarta szüntetni a pesti csibészuralmat, melynek veszedelmét előre látta. Ma már látja a bajt a szociáldemokratapárt is, de már nem tud ellene nyomatékosan fellépni: annyira elhatalmasodott — nem a Lenin-féle ideális, — de a „gyakorlati” bolsevikizmus.

Bartha magyar emberhez illő bátorsággal, egyenességgel és akaraterővel akart hozzálatni a katonaság megtisztításához. Ha feltett szándékában meg nem akadályozzák, ma már nyugodtabban tekinthetne a tavasz elé az ország. *Bartha* olyan hadsereget akart szervezni, mely megbízható támasza lett volna a köztársaságnak, a kormány névleges, végrehajtó hatalmát pedig ténylegessé tette volna. Ezt a tervét borította fel az összeesküvés.

Mert tudja meg az ország a valót: *Bartha* hadügyminiszter megbuktatása jólszervezett összeesküvés volt. Két napig készültek rá és oly pontosan hajtották végre, hogy nem is lehetett más következménye, mint *Bartha* Albert visszalépeése, vagy — vérfürdő.

Az eset részleteit megírták a napilapok, kezdve attól, hogyan sorakoztatták a legénységet, miként szerelték fel puskákkal és élestöltényekkel, géppuskákkal a — köztársaság védelmének ürügye alatt! *Azt nem mondták meg, hogy az ellen az ember ellen vonultatják fel őket, aki legelőször kiáltotta ki a Bánáiban a köztársaságot, ellenben 10—10 cigarettát osztottak ki a legénység közt a raktárból.* Hogy kinek az utasítására és felhatalmazására? — úgy-e, az is mellékes? A sorakozó után a megtévesztett bizalmi emberekkel elindult a menet, föl a várba fegyveresen, géppuskákkal. A legénység nagyrésze jóformán nem is tudta, hogy az igazságos, becsületes és hazaszerető *Bartha* hadügyminiszter megbuktatására használják fel. Mikor a menet elindult, két hangosan gondolkodó „manipuláns” ott állt a laktanyá kapujában és így szólt:

— *Mire a 10 cigarettát elszínnak a fiúk, már nem lesz hadügyminiszter a Bartha Albert.*

— *Elég lesz 5 cigaretti is!* — felelte a másik és röhögött.

Igaza lett: *Bartha* becsülettel felre állt. *Ellenben megbukott egyelőre a fegyelem gyors visszaállításának még a lehetősége is.* Persze ezen csak „manipuláns” röhög, de sírhat rajta minden becsületes magyar ember, polgár és munkás egyaránt. Koldusa lesz az ilyen rendnek egész Magyarország, a mi szerencsétlen hazánk!

Katonamunkások.

A dologtalanság e napjaiban, amidőn millió és millió értékek mennek tönkre az emberi könnyelműség és nemtörődömség folytán, a kormány egy igen célszerű rendeletet készül kiadni. A mezőgazdasági munka folytonossága, helyreállítása végett a bentartott 3 évfolyambeli katonákból munkásosztásokat szerveztet. A megjelent hadügyminiszteri rendelet hangsúlyozza, hogy bár a katonai munkásosztatok főként a magángazdaságokban fogják a munkát végezni, mégis e munkák nem az illető birtokosok magáncéljait fogják szolgálni, hanem az egész országot, amennyiben a betakarított termést állami célra rekvirálni fogják. A munkásosztatok 20—20 emberből állanak. A tényleges szolgálatot teljesítők, polgári foglalkozásra való tekintet nélkül, bizalmiférfiaik útján, önként jelentkezés mellett osztandók be. A munkás-

osztág vezetőjeül egy erélyes altisztet vagy a katonák bizalmi ferfiát, vagy egy szervezett ipari munkást kell kijelölni. A munkásosztatok katonái és örvezetői 4 koronára zsoldot, a munkahelyre való utazás napjaira 5 korona éleimezési váltáságot és munkájukért napi 16 korona napszámot kapnak. A munkaadó köteles őket elszállásolni s nekik jó, egészséges élelmet, hetenként legalább háromszor húst adni. Így egy mezőgazdasági munkás kosztos és kvártélyon kívül közel 600 koronát keres havonként. Ez papíron nagyon szép, de nagy kérdés, meg van-e a garancia arra, hogy az általános elfordulás és fegyelmetlenség közepette a katonák dolgoznak is. A katonai munka békében sem valami kiadós volt, annál kevésbé most, midőn a kormánynak nincs ereje rendelkezéseinek érvényt szerezni. A gazda, akitől

Alföldi Takarékpénztár R. T. Debreczen, Piacz-u. 16. (Saját ház)

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete.

Riaptőke 2,400,000 K

Tartaléktőke 1,770,000 K

Betétállomány 40,000,000 K

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekkszámok. Váltóleszámitolás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitelevelék bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruaktár. Idegen pénznemek vétele és eladása. Átutalások hadifoglyok részére. Safe-deposit (magánpénztár).
AFFILIÁLT INTÉZETEI: Kabai Takarékpénztár Rt., Nádudvari Takarékpénztár Rt., Hajdunánási Gazdasági Bank Részvénytársaság, Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság.

ügyis rekvirálják a katonai munkával előállított terményeket, nem nagyon forszirozza a dolgoztatást, a mezőgazdasági munkálatok pedig nem tűrnek halasztást. A háborúban sok szomorú tapasztalatunk volt a katonai termelésekből kifolyólag. Rossz szántás, vetőmag későn érkezése, a katonai hanyagság miatt kései aratás, kicsirázott asztagok, dohos magtárak, mind ékes bizonyítéka a katonai gazdálkodásnak. Szerezzen a kormány inkább erőt magának, bocsássa, ha nem mennek, küldje el a felesleges katonákat, így lesz munkás elég, vonja meg a segílyt tőlük és ha kell, karhatalmi úton kényszerítse, hogy ne az utcán ácsorogjanak, hanem dolgozzanak. Erő és tekintély nélkül minden rendelet hiába való. Hazafias plakátokkal nem lehet megművelteni a földeket — enni pedig muszáj.

Olvasóink figyelmébe ajánljuk hirdeteinket is!

Legyen zsír és szalonna.

Hatóságainknak és mindazoknak, kik az ellátatlan lakosság szalonna- és zsírszükségletének biztosításával foglalkoznak, sok gondot és majdnem megoldhatatlan feladatot képez az, hogy lakosságunknak ezt az elsőrendű szükségletét miképen lehetne biztosítani.

Különösen megnehezítette helyzetünket a sovány sertések múlt esztendei rekvirálása, miáltal a hizlalásra alkalmas sertésállomány számban és minőségben nagyon megfogyatkozott, ezenkívül istencsapásaként nehezedett reánk ennél a kérdésnél az, hogy vármegyénkben az 1918. évi tengeritermés nagyon rosszul sikerült.

Nem volt mit és nem volt mivel hizlalni.

Ezen okokból a szalonna- és zsírszükségletökre ellátatlanok száma az előző esztendőkhöz képest tetemesen megszorodott.

Ezen a nehéz helyzeten az utóbbi időkben könnyebbülés következett be azért, hogy a közéleti miniszter azt a korábbi rendeletét, hogy a vármegye területéről 2500 vagon tengerit országos közszükségleti célokra beszovaltassunk, részben aképpen változtatta meg, hogy az eddig rekvirálás által biztosított mennyiség érintetlenül hagyásával, a többi még található tengerikészletek adásvételét szabadabbá tette.

Eszerint szabadon lehet sovány sertést venni, szabadon lehet az eddig nem rekvirált tengerit is megszerezni, mely körülmények felhasználásával mindenki, aki csak teheti, igyekezzék sovány sertést és tengerit beszerezni és gondoskodjék nemcsak a maga szükségletére való hizlalásról, hanem hizlaljon eladásra is, hogy

a hentesek tudhassanak kövér sertéseket beszerezni, miáltal a népélelmezés meg lesz könnyítve.

Meg kell ezt tenni annál is inkább, mert a hatóságoknak a sovány sertés és tengeri forgalmának szabadabb tétéle folytán még kevésbé lesz módjában szalonnáról és zsírról gondoskodni.

Ha az erre hivatott gazdák és foglalkozásszerű hizlalók sokat nem késlekednek, hanem mindjárt már január hónapban, mentől nagyobb számban állítanak be hizókat, a nagy mezei munka idejére, az aratásra még a hizott sertéseket szükséges számban elő lehet állítani. A közönség kezébe van visszaadva a szalonna- és zsírszükséglet biztosítása, saját érdekében éljen visszaszerzett szabadságával.

Mindemellett a hatóságok is fognak gondoskodni a szalonna- és zsírszükséglet biztosításáról, ez azonban csak kiegészítő erejű lehet.

És hogy a nyári nagy mezei munkára a dolgozó népnek szalonna- és zsírszükséglete biztosítva lehessen, ehhez még az is hozzátartozik, hogy mindenki a legtakarékosabban éljen.

Szervezkedés.

Hajdúvármegye földműveléssel foglalkozó lakosságának ez alkalommal abból a célból kell egységes szervezetbe tömörülni, hogy az őt létalapjában fenyegető kommunista és bolsevista irányzatokkal szemben sikerrel vehesse fel a harcot a közeli választásokon, mert hiszen az ellenkező irányzat diadalra jutása vele együtt mindent elseper, úgyannyira, hogy e szerencsétlen országon még a világot megváltó nemzetközi szociáldemokrácia sem fog segíteni, mégis a szervezkedésnek továbbmenő célja az, hogy az ilyenformán egyszer végre-valahára megteremtett szervezet állandó, tartós és életképes maradjon.

Ez pedig csak abban az esetben lehetséges, ha a vármegye minden községében és városában megalakul a földműves népszövetség, amelyek azután a központi vármegyei földműves népszövetségbe tömörülve, a maguk törekvéseit, érdekeit és céljait tudják érvényesíteni és eredményre vezetni.

Egészen természetes, hogy a vármegye földművelő lakosságának az időnként előforduló politikai érdekektől és céloktól függetlenül rendkívül sok irányú gazdasági érdekei és céljai vannak, amelyeknek megvédésére és megvalósítására a lazább helyi szervezetek önma-

Stern József és Testvére

kefegyár részv.-társ. városi raktára
Debreczen, Piacz-utca 22. sz.

Ajánlja saját gyártmányu kefe, meszelő és ecset áruit gyári árakban. **VA** Illatszerek, fodrászati cikkek, bőr- és aczélárúknak és mindennemű toillethe cikkekben legnagyobb választék. **VAV**

gukban teljességgel nem elégségesek, míg ezekkel szemben a központi szervezet, mely az egész vármegye földművelő lakosságának erkölcsi, társadalmi és politikai súlyával léphet fel, a sikert teljesen biztosíthatja a magukban eredményre nem jutható helyi szervezeteknek.

Ezen központi szervezet megalakításánál egyetlen irányadó szempont a demokratizmus lehet, vagyis, hogy úgy a vármegyei földműves népszövetség alakuló közgyűlésén, mint e népszövetség működésének további folyamán valósággal azok határozzanak, akik azt alkotják. Ehez képest az alakuló közgyűlésen megjelenhet és szavazó joggal kell bírnia minden földműveléssel foglalkozó vagy az iránt érdeklődő és tagul belépő embernek, aki Hajdú vármegye területén lakik és valamilyen helyi földműves népszövetségbe tagul már belépett; ők választják az elnököt és alelnököket s ők határozzanak, hogy az előterjesztendő alapszabálytervezet elfogadható-e vagy sem.

Az alapszabályok készítése most van folyamatban és mihelyt a helyi szervezetek megalakultak, de még e hó folyamán, az alakuló közgyűlés is meg fog tartatni. Az alapszabályok főbb irányelveit a „Hajdúföld“ következő számában részletesen közölni fogjuk, hogy az alakuló közgyűlés tájékozott legyen a tárgyalas anyagáról.

Földműves népszövetségek alakulása

Juhász Nagy Sándor dr. államtitkár kezdeményezésére megindult szervezkedési mozgalom eredményeképpen a vármegye területén újabban a következő helyeken voltak népgyűlések és alakultak meg a földműves népszövetségek:

(Hajduszovátton) még a múlt év december havában tartott népgyűlésen egyhangú lelkesedéssel és a sürgős szervezkedés nagy fontosságát bölcsen felismerve, csatlakoztak a földművelők a földműves népszövetséghez. Hasonló s talán még nagyobb lelkesedéssel tömörültek a magántulajdon elvén álló társadalmi és állami berendezkedés nagy céljának további kivívására.

(Mikepércsen) az egész község csatlakozott a mozgalomhoz társadalmi különbség nélkül.

(Hajdudorogon) e hó 6-án volt népgyűlés és már a népgyűlésen elhangzott beszédek hatása alatt mintegy 2000 földművelő mondta ki, hogy a magántulajdon alapján álló, polgári társadalmi berendezkedést óhajtják fenntartani.

(Nádudvar.) A földműves népszövetség szervező bizottságának dr. Ecsedy István, Péterffy József, Rásó Sándor és Reitz János Nádudvaron, az ottani gazdakor

és a földműves munkások bevonásával, e hó 5-én népgyűlés tartatott, amelyen igen nagy számban jelent meg Nádudvar földművelő népe. A községháza udvara szorongásig megtelt érdeklődő közönséggel, legnagyobb részben földművelő munkásnéppel.

A nádudvari nemzeti tanács elnöke Veress Géza ref. lelkész nyitotta meg a nagygyűlést, meleg szavakban üdvözölve a debreczeni vendégeket. Elsőnek Reitz János szólott a néphez. Nagy vonásokban fejtegette ennek a szerencsétlen országnak a helyzetét a múltban és a jelenben. Azután rátért arra, hogy a rend, amelyre az országnak múlhatatlan szüksége van, csak úgy biztosítható, ha az országot alkotó összes néprétegek erejüknek megfelelő arányban nyernek helyet a ország kormányzásában. Más a falu és más a város érdeke. Összetartásra, közös munkára hívta fel a megjelenteket. Utána dr. Ecsedy István állt fel a podiumra. Meggyőző erővel fejtegette a kommunizmus káros következményeit és népszerű példákkal világította meg, hogy a kommunizmus mennyire nem érdeke éppen a magyar földművesnek. Rámutatott arra, hogy a kommunizmusból elég volt kóstolónak a Haditermény működése, mikor is be kellett adnunk az összes búzáunkat egy közös nagy raktárba, ahonnan aztán, ha a termelőnek szüksége volt saját természetményére, kétannyi áron kellett visszavásárolni a vetőmagot. Nagy figyelemmel hallgatták.

Utolsó szónok Péterffy József volt, ki lendületesen, népies modorban világította meg, hogy meddig mehet a falu a városi szocialdemokratákkal és hol válnak el útjaik. Egyik se avatkozzon a másik dolgába. Végezze el mindenik a maga dolgát. A munkaadónak és a munkásnak kölcsönösen meg kell érteniök egymást, hagyjanak fel a széthúzással, mellyel csak önmaguknak és az országnak ártanak és tömörüljenek a földművelő népszövetségbe, mely jövőjükhöz boldogulásuk alapja.

Veress Géza elnök azután felteszi a kérdést, hogy a népgyűlés kívánja-e, hogy Nádudvaron megalakuljon a földművelő népszövetség. A jelenlevők lelkes hangon egyhangúlag hozzájárultak az előterjesztett indítványhoz s egy bizottságot küldtek ki a szervezés munkájára.

A népgyűlésen jelen volt vendékként Rásó István vármegyei kormánybiztos is. Itt említjük meg, hogy a Debreczenből Nádudvarra ment társaság előző este látogatást tett Rásó István kormánybiztossal együtt a gazdakörben és a szocialista népkörben, ahol fesztelen érintkezés mellett beszélgettek a földművelőkkel együtt órák hosszat.

Gyomorgörccs, étvágytalanság, rosz emésztés

s általában gyomorbántalmaknál legkifejezettebb háziszser a híres

„HOLLANDI GYOMORCSEPPEK“ Egy üveg ára: 3 korona.

Készítőhelye és főraktára: Mihalovits Jenő „Kigyó“ cz. gyógyszerháza Debreczen (A városházával szemben).

Az utazó közönség rémei. Zsebelések Püspökladány és Debreczen közt.

Páratlan vakmerőséggel fosztogatja az utazó közönséget az a szervezett rablóbanda, melynek két tagját elfogta ugyan a debreczeni rendőrség, azonban a két gonosztevő — éppen a hatóságok végtelenül könnyelmű eljárása következtében — ismét egérutat vett és folytatja a rablásokat esetleg más vasútvonalon. Nem menti a hatóságokat az, hogy szabályszerűen jártak el, mert azok a szabályok normális időkben készültek és normális időkre vonatkoznak, most pedig abnormálisok a viszonyok. *Sőt régen megérett a statáriumra a helyzet.*

Kiderült, hogy nem szórványos zsebtolvajlásokról van szó, hanem állandó rablásokról. A zsványok olyan példátlanul szemtelen vakmerőséggel dolgoztak, hogy még a vonatról sem szállottak le, hanem csak másik kocsiba mentek át és ott folytatták a rablást a robogó vonaton. A banditák katonaruhát viselnek és úgy működnek, mintha Oroszországban lennének. Elszörnyítő képét mutatja ez a közbiztonsági állapotok súlyosodásának. Tenni kell ez ellen, még pedig gyorsan, mert napról-napra gonoszabbak lesznek az állapotok.

De nem vesztegetjük a szót, hanem adjuk az eseteket, amint következnek sorjában. Nem színezzük ki, nincs is semmi szükség rá: elég szomorú és megdöbbentő tények ezek.

1. *Kein Lajos* erdélyi (Bánffyhunrad) menekült, 62 éves, izraelita vallású, Debreczen, Arany Janos-utca 8. sz. alatt lakó birtokost 1918 december 10-én hajnali 3 órakor Püspökladányban a felszálláskor rabolták meg, meg pedig a következőkép:

Az öreg, galambösz Kein, aki eselédjével, Eke Annával és annak karonülő gyermekével utazott, felszállt a vonatra. Mermelstein Áron ekkor a eselédet gyermekével félretaszította és Kein után ment a folyosóra. A kocsí másik oldalán Farkas Jakab szállt fel és a két zsvány közrefogta az öreg embert és a mellénye belső zsebéből Farkas kirántotta a pénzes tárcát. Kein utána rohant, a lépcsőn a rablót megfogta, de az belerugott és ő elesett. Kein kiabált, mire a zsvány visszadobta a tárcáját és elmenekült. Ekkor azonban a tárcából már kétezer korona hiányzott. Kein határozottan felismerte Farkas Jakabot, Eke Anna pedig Mermelstein Áront.

2. *Maxity Szvetozár* nagygradiskai származású, 34 éves, gör. kel. vallású, szerb nemzetiségű pékségéd, hajduszoboszlói (jelenleg Debreczen, Timár-u. 33.) lakos a feleségét, Harangi Zsófiát kísérte ki 1918 december

11-én hajnali órakor a vasúthoz. Felesége felszállt a vonatra, ő lent maradt. Ebben a pillanatban két katona megtámadta; egyik előlről, a másik hátulról ragadta meg. Mermelstein Áronban felismerte azt a katonát, aki előlről támadta meg, kabátját kigombolta és belső zsebéből 160 koronát tartalmazó pénztárcáját a munkakönyvével együtt kiragadta és átadta társának, Farkas Jakabnak, azután oly erővel vágta melibe, hogy a vonat kerekei alá bukott. Maxitynak éppen annyi ideje volt csak, hogy az induló vonat kerekei alól még idejében kibújt, kiabálására odajött a szolgálatban volt nemzetőr, kinek elmondta, mi történt vele, de a nemzetőr azzal utasította el, hogy nem tartozik rá a dolog, hanem a rendőrségre. A munkakönyvet a vonat elindulása után a sinek közt megtalálták. Maxityné Harangi Zsófia a férje kiabálását meghallotta és a kocsí ablakából látta a dulakodást, de már nem szálható le a zsufoitig telt vonatról, mert az elindult. De határozottan felismerte ő is ferje támadóit.

3. *Szabó István* hajdudorogi (II. tized, 798. sz.) gazdalkodó és gépész, 44 éves, gör. kath. vallású, 8 élő gyermek apja, végigszolgált a háborút, 1918 december 24-én Püspökladányon szállt a vonatra, II. osztályú kocsiba, a következőkép mondja el megraboltatását:

— Mikor a hágesóra akartam lépni, Mermelstein Áron hátulról megragadott, a hágesó felső lépcsőjén álló Farkas Jakab szetrantotta a kabátomat, míg a harmadik katona hirtelen kirántotta zsebemből a pénztárcát, melyben kétezer korona készpénzem és okmányaim voltak. Segítségért kiabáltam, de nem volt se csendőr, se nemzetőr. A vonat már indult, felszállottam. E vonattal jöttem Debreczenbe a rablók is és a vonaton még több zsebelést követek el. Az egyik karosulttal, Kállay Peter szoboszlói lakossal, mikor Debreczenben kiszállottunk, felismertük Mermelstein Áront és letartóztattuk a pályaudvari csendőrséggel. Mikor Mermelsteint az őrszobára kísérték, át akarta adni az őt követő társának, Farkas Jakabnak a keztyűjét, de ezt *Agárdi Gábor* rendőr észrevette és Farkast is elfogta, akit szintén felismertünk. A keztyű *tele volt bankóval*. Erre mindkettőt letartóztatták. Sajnos, az én pénzem nem került elő, mert azt elvitte a harmadik zsvány.

Erre vonatkozólag kihallgatták Mermelsteint és Farkast, akik azt adták elő, hogy harmadik társukat névről nem ismerik, csak azt tudják róla, hogy *Ferinek hírvják, Nagykarolyba való és ő is zsidó fiú*.

Ekkor a két rablót megmotozták és a következő tárgyakat találták náluk: 2624 korona 80 fillér készpénzt, 3 darab tárcát, 1 borotvaélű kést, amilyent zsebmetszők használnak, 2 szivartárcát, 1 új zseborát és Farkasnál — *kloroformos üveget*. Ez valószínűvé teszi,

Ullmann Salamon

nagykereskedése

Debreczen, Piac-utca 69. szám alatt.

Vármegyházzal szemben. +++ Telefonszám: 382.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát fűszer-, gyarmat-, festék-, anyag-, cukorka-, ásványvíz- és mezőgazdasági árúkbán.

Szolíd kiszolgálás, legolcsóbb napi árak!

hogy ők követték el az útasok elaltatásával végrehajtott korábbi zsebmetéseket is, vagy legalább is bűnrészek benne.

4. *Kállay Péter* hajduszoboszlói (III. tized, 514.) földműves a következőkép mondja el esetét:

— Hajduszoboszlón, 1918 december 24-én, hajnali 3 óra után szállottam fel a vonatra. Mermelstein és Farkas, akiket a szembesítéskor felismertem határozottan, a kocsis folyosóján a falhoz szorítottak és kiloptak zsebemből 900 koronát és az ezüst órámat. A lopást észre vettem és Debreczenben jelentettem. Miután pontosan tudtam, milyen bankókból állt a pénzem és jegyes pénz is volt közte, a 900 koronámat visszakaptam, miután a jegyes bankót is megtalálták a Mermelstein keztyűjében, de az órámat oda van.

5. *Árva Juliánna* hajduszoboszlói (II. tized, 79.) lakos így adja elő esetét:

— Hajduszoboszlón, 1918 december 24-én Kállay Péterrel együtt szállottam a hajnali vonatra. A folyosón álltam. Mermelstein Áron a folyosón a falhoz szorított és 170 koronát lopott el tőlem. Mermelstein és társa Ebesen másik kocsiba szálltak.

Mi az ujság?

Mi a bolsevizmus? A legelterjedtebb és legtekintélyesebb svájci lap, a „Neue Zürcher Zeitung“ írja: A szentpétervári holland követ Londonba érkezett és a bolsevizmusról a következőkép nyilatkozott: „A bolsevizmus — túlzás nélkül — a civilizáció végét jelenti. Oroszországot 20 év óta ismerem és biztosíthatom arról, hogy *Oroszország dolgozó osztályait nyomorultabb állapotban sohasem láttam, mint éppen most.* Még sohasem láttam olyan korrupciót, zsarnokoskodást és minden szabadságnak olyan hiányát, mint amilyen a mai Oroszországban napirenden van. A bolsevizmust röviden a következőkép jellemezhetjük: *magas bérek, semmi munka, idegen javak eltulajdonítása, büntetlenség, semmiféle adófizetés.* Természetesen mindig és mindenütt akadnak emberek, akiknek a kormányzás ilyen módja megfelel. *De az országok dolgozó osztályait nem lehet a forradalom ezen rémétől eléggé óvni, mert ez a szerencsétlenséghez és a romláshoz vezet.* Ez elég higgadt és értelmes beszéd: tisztában lehet most már az egész vármegye népe, hogy milyen közel van a veszedelem, hiszen a Hajdúföldön is kezdenek mutatkozni a bolsevizmus kétségtelen jelenségei. Itt az utolsó óra: szervezkedjünk és tömörüljünk a hajdumegyei **Földműves Népszövetség** kibontott zászlója alá!

Diplomatából munkás. Nemcsak az északamerikai Unió szabad földje termi a rendkívüli, forgandó sorsú embereket: a magyar föld is. Itt áll előttünk a példa: *Ekli József* debreczeni polgártársunk esete. A diplomáciai pályára készült, kitűnő sikerrel elvégezte a keleti akadémiát, a „volt és soha többé nem lesz“ osztrák magyar monarchia diplomáciai iskoláját. Mikor a ritka diploma a zsebében volt, akkor tudta meg, hogy a diplomáciai pályán nem tudásra van elsősorban is szükség, hanem alattomosagra, hizelgésre, talpnyalásra és — protekcióra. Akkor tudta meg, hogy legnehezebb ott boldogulni a magyarnak. Akármilyen tökfűlkő legyen is valaki, jobban boldogul a legokosabb magyarnál is, ha osztráknémet, cseh vagy polyák. Elkéseredésében nem lett diplomata, hanem gazdálkodó, majd átvette a régi Dankó-féle temetkezési vállalat vezetését és fakoporsógyárát létesített, ahol az inaskodáson kezdte és kitulta az asztalos mesterséget, mint tulajdonos. Most pedig ő a maga emberségéből teremtett, messzeföldön ismert vállalatának legszorgalmasabb — munkása, aki szükség esetén még kocsismunkát is jókedvűen végez ebben a bolsevik világban.

Breuer, a telivér bolsevik. Breuer Herman hajdunánási születésű, 20 éves festősegéd telivér bolsevik volt már a forradalom előtt is, mert október 2-án, amikor a debreczeni vasúti állomáson fegyverrel a vállán őrizte a postahivatalt, tetten érték, hogy a postacsomagokat fosztogatja. *Békési Lajos* detektív a katonai rendőrség segítségével letartóztatta, miután *Józsa András* szakaszvezető és *Magdiés Péter* népfölkelő megmotozták és e megbízható (?) őrszemnél 2 női kabátot, 1 villanykörtét, 140 korona 66 fillér készpénzt, 12 darab álkulcsot, 1 női karórát, 2 darab felbontatlan postacsomagot és 1 hamis igazolványt találtak. A postahivatal megállapította, hogy a 2 női kabátot a szabóipari r.-t. küldte Budapestről *Dobó Sándor* hajduböszörményi ref. tanító címére. Ennyi bizonyíték után Hajdunánás bolsevik születtje beismerő vallomást tett, mire letartóztatták. Jött azonban a forradalom, *Breuer* kiszabadult és most szabadlábban, sőt szabályszerű szabadságolási igazolvánnyal a zsebében, vörös szalaggal a sapkáján terjeszti az „eszmét“ Hajdunánáson. Hát nem megdöbbenő dolog ez? Még megdöbbenőbb azonban az a köztudomású tény, hogy *százával, ezrével járnak szabadlábban országszerte az úgyen Breuer-féle alakok katonaruhában.* Hát lehet még ennek tudatában közbiztonságról beszélni?

Hol kapható a Hajdúföld? A hajdumegyei földműves népszövetség lapja, a már is nagy népszerűségnek örvendő „Hajdúföld“ Debreczenben kizárólag a „Szinházi Figaró“ irodalmi és művészeti szalonjában (ref. egyházi héralota, a Nagytemplom mellett) kapható példányonként. Ugyanott postaköltség nélkül lehet előfizetni bármely fővárosi lapra. A megtekintésre is érdemes szalont ajánljuk a földműves népszövetség tagjainak figyelmébe.

Alapított 1890 **„Dankó“ temetkezési vállalat.** Alapított 1890

Debreczen város legrégebb és legdúsabban felszerelt temetkezési vállalata.

✿ Saját villanyerőre berendezett fakoporsógyár. ✿

Debreczen, Kossuth-utca 6. szám.

Telefonszám: Nappal 3-22, éjjel 66.

Dohánytermesztés saját szükségletre. A népköztársasági kormány 6232—1918. számú rendeletével felhatalmazta a pénzügyminisztert, hogy a saját használatra való dohánytermesztést megengedheti. Engedélyt kaphatnak azok, kik mezőgazdasági termeléssel hivatásszerűen foglalkoznak, földjük megmunkálásában saját maguk vagy családjaik is részt vesznek, 1918. évi november hó első napja óta dohányjövedéki kihágás miatt a dohánytermesztéstől eltiltva nem lettek és elfogadhatóan igazolják, hogy belsőséghez tartozó, vagy a belsőséggel közvetlenül összefüggő földterületet tulajdoni, haszonélvezeti vagy haszonbérleti jogon bírnak. Termelési engedélyt kaphatnak, kik valamely belsőséghez tartozó, vagy a belsőséggel közvetlenül összefüggő földterületet, egyházi vagy iskolai javadalmaik, köz- vagy községi hivatalaik, gazdatiszti állásuk, vagy gazdasági alkalmaztatásuk után birtokolnak. A saját használatra termelt dohányt csak mint pipadohányt és csak az engedélyes termelő és a vele közös háztartásban élő olyan férfi családtagjaik fogyaszthatják, akik 16-ik életévüket betöltötték, abból másnak bármit is eladni vagy egyébként elidegeníteni tilos. Minden termelő családfő kettőszáz dohánypalánta kiültetésére nyerhet engedélyt. — Kevesebb palánta kiültetése nem engedélyezhető, ezenkívül férfi családtagok részére egyenként még száz palánta kiültetése engedélyezhető, úgy azonban, hogy legtöbb ötszáz palánta kiültetése és termelése kérhető és engedélyezhető. Fizetni kell és pedig előre palántánként egy korona engedély-illetéket. A kincstár számára dohányt termelők ilyen engedélyt nem kaphatnak, azonban általuk a kincstár számára termelt dohányból a maguk és a velük egy háztartásban élő 16 éven felüli férfi családtagjaik részére, ha ezek mezőgazdasággal hivatásszerűen foglalkoznak, fejenként tíz kilogramm közönséges pipadohányt saját fogyasztásukra visszatarthatnak, de ezért kilogrammonként husz korona engedély-illetéket fizetni kötelesek. Eszerint csak belső területen és csak mezőgazdasággal hivatásszerűen foglalkozók termelhetnek saját szükségletükre dohányt. A termelés engedélyezése iránt városokban a polgármesterhez, községekben az előjárósághoz írásban kell folyamodni az ott kapható bejelentési úrlapon és pedig legkésőbb 1919. évi január hó 31. napjáig; a további teendőkről polgármester, illetve az előjáróság adja meg a szükséges utasítást.

Szilveszter éje Debreczenben. Az esti harangszó eibocsátja a jámbor híveket a Nagytemplomból, gondolkodnak, beszélgetnek az elmúlt háborús esztendőn s

szorongva kérdik: vajjon jobb lesz-e a jövő év. A ködös, esős alkony hamarabb lepte meg a sáros várost, mint gondolnók, a rosszul világító lámpák sugarai nem érik egymást el. A város csöndes, izgalom nincs. Alig hat óra, a város északi oldalán, valahol a Nagyerdő tájékán, valaki tréfából, lassú egymásután öt éles lövést lead, erre a város környéken minden irányban lövések dörögnek el, valószínű: mind az égnek irányított üdv-lövések voltak ezek. Némelyik fiú azonban nem volt elég erős Manlicher szerszámát megtartani, akarata ellenére oldalt ereszti ki a golyót, mely üvöltve száguld a vak éjben. Néha kézibombák robbanása hallik. A közönség igyekszik lakására menni, izgatottan kérdezősködik a lövöldözés okairól anélkül, hogy kellő feleletet kapna. A lövöldözés itt-ott sortűzzé fajult és reggelig tartott. Valóban mi, ki Karinthiában vagy a kárpáti téli csatában voltunk, ritkán hallottunk ilyen erős gyalogsági tevékenységet, ha volt, akkor meg a hadi jelentés nagy harci tevékenységről beszélt. A harenak két áldozata lett. Két munkás ember. Ki munkából családjához igyekezett. Lelőtte egy nem munkás ember, bárha véletlenségből, tudatlanságból, ügyetlenségből. A gyilkos nem kerül meg soha. De nekünk szomorú tanúságként maradt fenn, hogy sürgessük a hatóságot, szánja el már magát arra, hogy komolyan szedje össze a rejtett fegyvereket. Tartson házkutatásokat. De ezt kellő igazolványokkal ellátott emberekkel eszközölje, mert anélkül vakmerő tolvajok kihasználják és maguknak szedik össze. A karhatalmi parancsnokság pedig az őrhelyeken tartson fegyvereket s a nemzetőrök, polgárőrök fegyver nélkül járjanak. Ne lődörögjön minden suhanc fegyverrel az utcán. A municiót pedig ne adják boldog-boldogtalannak olyan bőven, hogy pl. a debreceni szilveszteri esata után is százával hevert az utcákon. Magyarazzák meg, írják a töltény táskára, hogy „becsüld meg, mert nemzeti vagyom!” Minden jogtalanul és oktalanul kilőtt, vagy eldobott patron a nemzet vagyonának bűnös pusztítása. A közönség saját érdekét szolgálja, ha a hatóság és parancsnokság abbéli fáradozásait elősegíti, mert nemcsak saját életét és vagyonát biztosítja, hanem a közvagyonot is gyarapítja, ha az illető fegyvereket feljeli.

Gazdasági cselédek tehén vagy sertés tartása. Ez év január 1-én életbelépett az 5667. M. E. számú kormányrendelet, mely szerint mindazok, akik mezőgazdasággal foglalkoznak és gazdaságukban egynél több állandó jellegű gazdasági cselédet alkalmaznak, a náluk alkalmazott gazdasági cselédeknek a nekik járó pénzbeli és terménybeli járandóságokon felül, a cseléd szabad választása szerint egy tehén vagy két sertés tartását kötelesek szolgáltatni, még ha eddig ez a cselédnek szerződése értelmében nem is járt. Ahol azonban a gazdasági cselédnek rendes tej-

Urbanovits Miksa egyenruha és uri szabósága

Egyenruha-, valamint polgári szövetekből állandóan dus raktár. Mindennemű egyenruházati cikkek nagy raktára.

Debreczen, Piacz-u. 70.

!! PONTOS ÉS GYORS KISZOLGÁLÁS !!

AVAVAVAV (FRÁTER-HÁZ.) AVAVAVAV

járandósága van, egy tehén, vagy két sertés tartását csak abban az esetben igényelheti, ha eddigi tejjárandóságáról lemond.

Polgármesterválasztás Hajduböszörményben. Somossy Béla, Hajduböszörmény város polgármesterének lemondása folytán tudvalevőleg a polgármesteri szék megüresedett. A város közgyűlése a folyó hó 6-án *Pákozdy Sándor* alispán jelenlétében töltötte be a polgármesteri állást. Polgármesternek egyhangúlag és nagy lelkesedéssel a város népszerű és közszeretben álló rendőrkapitányát, *Nevezky Jánost* választották meg, ki a háborús közigazgatás nehéz éveiben kiváló eréllyel és lelkes, a nép bajait megértő szívvel, lankadatlan munkakedvvel dolgozott városa érdekében. Kiváló munkaerőt nyer vele Hajduböszörmény. A mi örömünk is teljes, mert az újonnan megválasztott polgármester a Földmíves Népszövetség lelkes híve és harcosa.

Új idők. Nádudvaron a Nemzeti Tanács minden szombaton délután tartja üléseit, amelyen megtárgyalják a nép bajait és panaszait. Ilyenkor nemcsak a Nemzeti Tanács tagjai jelennek meg a község nagy tanácstermében, hanem rendszerint nagy hallgatóság is. Néha százánál is többen. A legutóbbi szombati ülésen *Rásó István* kormánybiztos-főispán is jelen volt és a legnagyobb figyelemmel hallgatta az egyes felszólalók panaszait és sérelmeit. Ahol rögtönös intézkedéssel saját hatáskörében segíteni tudott, azonnal ott a helyszínén elintézte egyeseknek sérelmeit és a földművelő nép panaszait orvosolta. Ahol pedig az orvoslásnak ez a módja rendelkezésre nem állt, jegyzékbe vette a panaszokat és kérelmeket és azoknak sürgős elintézése iránt a kormánynál való közbenjárás iránt már is intézkedett. Milyen más világ és milyen más emberek! Azelőtt ha megjelent a főispán a faluban, — sok falu színét se látta eleven főispánnak, — mozsárdörgés, fehér ruhás leányok, üdvözlő dikciók, eszem-iszom, bankett; ma a tépett köntösű, munkásruhában levő nép egy asztalnál ül a főispánnal és együtt tanakodnak azon, hogyan lehetne beszerezni a szegény gyermekeknek a cipőt, honnan segítsük a hadiözvegyet és árvát, hogyan lehetne orvosolni a sok bajt és nyomort. Új idők — új emberek!

Vita a földbirtokreformról. A debreczeni Radikális Párt népes vitaülést tartott folyó hó 5-én, vasárnap délután az Arany Bika kistermében. A gyűlésen a debreczeni földművesek is nagy számban jelentek meg a nagyszámú fejmunkásokon kívül. *Balkányi Béla* gazdasági író azon földbirtok törvényjavaslatról tartott előadást, amelyet a földművelésügyi miniszteriumban hetek óta tárgyaltak és még mindig nincs kész. Rámutatott arra, hogy a földfelosztás ma már elodázhatalan, meg kell valósítani, nem lehet húzni-halasztani. Felolvassa, hogy a birtokmaximumot 100—500 holdig állapítja meg

a kormány és különös gondot fordít arra, hogy a birtok belterjesen vezetessék. Ellenkező esetben el kell venni. A birtokminimumra nézve nem állapít meg a törvény határozott számot, csupán egy család megélhetésére szükséges föld nagyságáról beszél. A felosztandó földek közt hallgat a hitbizományokról. Kérde, hogy vajjon a földosztás elősegíti-e a nemzeti többtermelést. Ajánlja a szövetkezeti termelést és a gazdasági szakoktatást. Kéri azokat, akiknek megjegyzéseik vannak, tegyék meg. *Ecsedi István* rámutat arra, hogy a földéhség, melyet népünkben a háború alatt és a forradalom óta mestersegesen fejlesztettek, oly nagy, hogy a földosztást elmulasztani nem lehet, de addig is, míg a törvény elkészül, míg a földfelosztás gyakorlatilag keresztül vihető, a jelenlegi birtokosok és igénylők egymás közt megállapodhatnak, hogy bizonyos bérösszeg fejében a birtokból a nincsetlenek kapnának és ennek fejében az illető munkása lenne a birtokosnak. Kifogásolja, hogy a birtokminimum nincs nagyságban megállapítva. Különböztet a birtokmaximumot és minimumot a helyi hatóságok a jelenlegi birtokosok és igénylők bevonásával könnyebben meg tudják csinálni, mint a központból, épígy azt is, hogy kinek adjanak földet. A földparcellázás a nemzeti többtermelést egyelőre nem valósítja meg, csak az egyéneket segít. *Dr. Varga Lajos* a földosztást magyar nemzeti szempontból kívánja megoldani. Mezőgazdasági ipart sürget. *Vasáry József* arra a kérdésre kér választ, hogy a földosztás hasznára válik-e a magyar mezőgazdaságnak és szaporítja-e a nemzeti vagyont. E tekintetben nagy aggályai vannak. *Dr. Rényi Andor* hivatkozik a falvak hangulatára és a földfelosztás sürgős megvalósítását kívánja. Előadja, hogy Hajdu vármegye kormánybiztosa már tett is egy átmeneti intézkedést, mely szerint bérleti intézményekkel kívánja termelési folytonosságát fenntartani. Figyelmébe ajánlja a kormánynak a termelő szövetkezeteknek községenkénti kötelező megvalósítását. *Gulyás István* a mezőgazdasági szakoktatást, mint a többtermelés egyik főkellékét fejtegeti. Végül az előadó az egyes megjegyzésekre reflektál és innét odajut a helyes út a reformokhoz: a szövetkezeti termelés és gazdasági népoktatás fejlesztése.

Megmutatta, hogy bolsevik. Szilágyillésfalván a hazatért katonákat felszólította a nemzetőrökből és esendőrökből álló őrző, hogy szolgáltatassák ki fegyvereiket, miután beigazolást nyert, hogy a községben bolsevik banda alakult és fosztogatott. Házról-házra mentek a fegyverekért és 5 ember már át is adta puskáját, mikor *Pópa* (Pap) Mihály háza elé értek. Ez az ember volt a bolsevik vezér, réme az egész környéknek. *Seludean* György alörmmester oláhul felszólította, hogy adja át a fegyverét, de a bolsevik vezér nemcsak megtagadta, hanem még rá is fogta puskáját a nemzetőrökre, akik hátrálni kezdtek. Az alörmmester erre lekapta szolgálati fegyverét és agyonlőtte a veszedelmes embert. A vizsgálat megállapította a fegyverhasználat jogosságát.

Orvosi műkötszerész Debreczenben. Sok ezer katonára áldja *Vitárus* Sándor örmestert, a volt VII/7. tá-

Somossy László Debreczen, Kistemplombazár.
Telefonszám 30. +++++ Telefonszám 30.

Hajdu vármegye szállítója. ■ ■ Vászon-, divat-, szőnyegárúház.

bori kórház szolgálatvezetőjét, aki sok ezer magyar hősnak kötözte be sebeit, sokszor a legnagyobb életveszélyek között 26 hónapon keresztül a fronton, azután pedig a grázi, bécsi, budapesti és végül a debreczeni művétagokat készítő gyárakban 25 hónapon keresztül volt művezető. Mint orvosi műkötszerész (specialista) országSZerte elősmert ember: valóságos művésze szakmájának és ezt a legkiválóbb orvosok ismerték el. Vitáriust most fényes ajánlattal hívják külföldre. A mi rettenetes éhhetetlenségünk lenne, ha itt hagyná Debrezent, hiszen úgyszólván egész országrészen ő az egyetlen szakképzett orvosi műkötszerészünk.

Mit látott Oroszországban a hajdusámsoni gazdafiú? A karácsonyi ünnepekre igyekezett haza Szabó Sándor 24 éves, hajdusámsoni gazdafiú Oroszországból, de csak ünneputánra érkezett meg a réglátott, kedves szülői házhoz. Alig ösmertek rá otthon a gyöngyösi 5. huszárezred nyalka huszárára, úgy kivette formájából a rajta volt kozákruha. Két évnél többet töltött Oroszországban és ezalatt egészen jól megtanult oroszul. Ott is földmíveléssel foglalkozott, falun élt és csak most, hazatérőben járt a városokban. Az értelmes, komoly gazdafiú sok érdekes dolgot látott és hallott odaát. Arra a kérdésre, hogy milyen is az a bolseviki-világ odaát, minden szót komolyan megfontolva így felelt:

— Cudar világ az: rabolnak, fosztogatnak és gyilkolnak mindenfelé. *De lassankint ők is elfogynak.* Már a 14—15 éves fattyakat is felfegyverezték, pedig banni se tudnak a fegyverrel az istenadták. Van is szerencsétlenség elég. Falvakon még van ennivaló, de a városokban nagy a nyomorúság. Reggeltől estig ácsorognak a szerencsétlenek a napi falat kenyérért. Nincs se liszt, se cukor, se petróleum, elfogyott a kőszén is; a mozdonyokat fával fűtik. A vonatok ritkán, rendetlenül és igen lassan közlekednek. *Már én hónapok óta jövök.* A bolseviki katonák mindenkit kirabolnak. Tőlem 250 rubelt vettek el, de nem bántottak, mert tudtam oroszul.

— Mikor a forradalom kitört, csak a városokban volt rablás, meg gyilkolás. De később kijöttek a falvakra is. Abban a faluban, ahol én dolgoztam, a bárót kivitték az erdőbe és agyonlőtték. A holttestét se lehetett megtalálni. Azt mondták, azért végezték ki, mert maga gyújtotta fel a termését. Később elhurcolták a papot is. A papokat összeszedték a bolseviki katonák és elhurcolták. *Most követ töretnek velők az országúton.* Azt mondják, eddig henyltek eleget, ezután dolgozzanak. A vörös katonák nagyon félnek a fehér gárdistáktól és a kozákoktól. Mondják, hogy egész Szibériában a fehér gárdisták az urak és ott bőven van élelmiszer, mert a forradalom óta semmit sem engedtek elszállítani Oroszországba. Az orosz gazdák szervezetlenek, csak maguknak vetnek. Az ásszonyok sokat dolgoznak, maguk szövök a ruhájukat is. De nem állhattam őket, mert rettentő piszkosak. *Kereskedés nincs, csak*

csere és esempészet. Ezzel a zsidók foglalkoznak leginkább. Bankó annyi, mint szemét, de keveset ér.

— Mihez fog itthon?

— Kipihenem magam, azután dolgozni fogok az apám kisbirtokán, mint eddig. No meg belépek a polgárőrségbe, mert hallom, idehaza is baj van.

— Nem nősül meg?

— Talán igen, de előbb nagyon körülnézek — mondta élénk hangsúlyozással és derűsen, — mert úgy veszem észre, a fehérsépet itt is erősen meghódította a kommunizmus.

47—1919. szám.

Pályázati hirdetés.

Hajdu vármegye hajduszoboszlói járásához tartozó Püspökladány nagyközségben megüresedett közigazgatási II. jegyzői és iktató segédjegyzői állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

A közigazgatási II. jegyzői állás javadalmazása: a községtől évi 1600 korona törzsfizetés, az államtól évi 400 korona fizetés kiegészítés és a megfelelő háborús segély. Ezenkívül lakhér és az ügy beosztásához tartozó magánmunkálatoknak a szabályrendeletileg felszámítható díjai.

Az iktató segédjegyző javadalmazása: a községtől évi 800 korona törzsfizetés, az államtól évi 600 korona fizetés kiegészítés és a megfelelő háborús segély.

Felhívom mindazokat, akik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi január hó 15-ének d. e. 9 órájáig nálam annyival is inkább nyujtsák be, mert az ezen határidőn túl beérkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választás határidejét folyó évi január hó 15-ének délután 4 órájára tűzöm ki, amikor is Püspökladány község község-házán feltétlen meg fogom ejteni.

Hajduszoboszló, 1919 január hó 4.

Ercsey Gyula,
főszolgabíró.

Felelős szerkesztő: REITZ JÁNOS.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Eesedy István
Dr. Herpay Gábor
Papp Sándor
Dr. Récz Mihály
Stolp Ödön.

Buchwein Béla
Juhász József
Gass Gyula
Péterffy József
Rostkowiez Arthur.

Kiadja a Hajdumegyei Földműves Népszövetség.

Alapított 1801-ben.

Fennáll 118 év óta!

Debreczen város legrégibb kereskedőcége.

BLATTNER JÓZSEF

(üzletvezető: BARCZA ANDOR)

üveg-és porcellánkereskedése Debreczen, Csapó-u. 1.

Elvállal mindenféle szakmabavágó munkát: üvegezést, képkeretezést stb. — Porcellán és üvegneműek, tükrök és kész ablakok nagy választékban vannak raktáron. ♦♦♦♦